

PATUFET

- Tu, ¿saps lo què es un burro?
— ...
— Donchs es un cavall que quan era petit no volia anar a estudi.
— ¡Ah! ¡ja hi caich!... Y el seu pare li tenia que estirar les orelles.

D'higiene escolar

LEGIM en una revista d'higiene una interessant relació respecte a la forma en que deuen seure'ls noys que concorren als col·legis, y en general totes les persones, pera que una posició que procura'l descans del cos, no's converteixi, pel contrari, en un germen de malalties, en especial del ventrell.

A Fransa y a Alemanya s'ensenya als noys, per medi d'un curs en tota regla, l'actitut correcta que deuen adoptar pera seure, y en aquets païssos les perturbacions digestives sovintegen menys que en aquells en que's deixa als noys llibertat pera seure com vulguin.

Una posició abandonada al seure, coloca al ventrell fòra del seu lloch natural; després d'algún temps aquesta dislocació's converteix en crònica; llavors els aliments no troben expedit llur camí natural y tot el sistema's priva d'una part de les substàncies nodritives necessaries pera la sanch y la regeneració dels teixits; ademés, lo mal pahit se converteix en substàncies matzinoses, que a la llarga contaminen l'organisme.

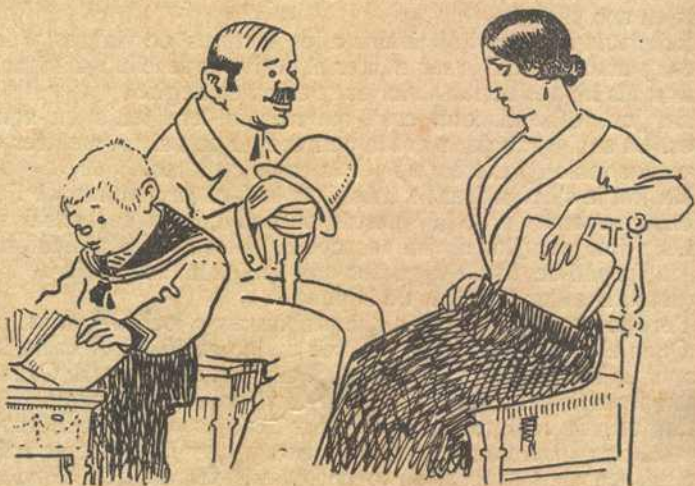
Pera seure correctament, cal que l'alsada y l'amplada del seti y de la taula o del pupitre ahont s'escriu, estiguin perfectament calculades y ajustades a l'estatura de la persona.

L'alsada de la cadira en que un s'asseu pera escriure, deu ser exactament una quarta part de l'estatura, midant desde terra. Per exemple, si's té un metre y mitg d'estatura, la cadira ha de tenir 37,5 centímetres d'alsada. La taula o'l pupitre deuen ser dos tersos

més alts que la cadira. Si aquesta té, per exemple, 36 centímetres d'alt, el pupitre ha de tenir-ne 60.

Ja sabeu, donchs, estimats lectors, lo que us hi va: procureu evitar l'estar mal asseguts, pera que de resultes d'això no us hagueu de veure ben ageguts.

ABECÉ

— Miri si es nèt el meu fill, que a estudi demana'l mocador als seus companys pera no embrutar el seu.

Epigramàtica

El professor senyor Bas,
que ensenyava geometria,
la mala costum tenia
de ficarse'ls dits al nas.

Y veient que en Valentí
un problema formulava,
tot *forfollant* preguntava:
— ¿Y *qué se saca de aquí?* —

NYIC

El Suplement d'En Patufet corresponent al present número publica el divuitè folletó de la graciosíssima y interessant novel·la "En Bolavà detective", ab totes les peripecies que va passar l'intrèpit Bolavà.

En Jon, en Jam y en Jim o un viatge accidentat

EN Jon, en Jam y en Jim eren tres joves anglesos als que unia una ferma amistat, provinent del temps en que estaven tots tres junts en una pensió.

Eren tots tres molt aficionats a les lectures de viatges y de caseres, y això'ls hi havia fet néixer el desitg invencible d'imitar en la realitat als hèroes de les histories que havien llegit.

En Jon, especialment, era'l qui més fal·lera tenia en aquestes coses. La seva gran deria era la de navegar pels aires, mentres que'ls altres dos tenien preferencies per la cassa de feres.

En Jon ja s'havia trencat més d'un òs fent probatures ab llensols y deixantse anar desde la finestra del seu quarto de pensió fins al pati. En Jam y en Jim, ab unes escopetes que s'havien fabricat, havien foradat la pell de tots els gossos que tenien la desgracia de passar per dessota de les finestres de la pensió.

Però tot això no eren més que probatures y jochs infantils.

Quan els tres amichs varen sortir de la pensió, les relacions llurs no's varen refredar en lo més mínim, sinó tot al contrari. Cada dia's veyen al sortir del treball y seguien parlant de llurs ilusions.

En Jon, de conformitat ab els seus desitjos, va ser empleat de la gran fàbrica d'aerostats de Gladsvew, y quan ja va tenir pràctica en el maneig dels globos, va concebir l'estrafalaria idea d'engegarse un diumenge, sense prevenir al director.

Va comunicar el projecte als seus amichs, y aquests, tan poch entenimentats com en Jon, varen aplaudir l'idea, y, provehits d'un bon fusell cada hu, varen acudir a l'hora convinguda a l'esmentada fàbrica.

Justament hi havia un globo ple, que s'havia deixat així expressament per veure si vessava.

En Jon, ab els seus amichs, varen enfilarse. Les amarres se varen desfer y l'aerostat empenqué'l vol.

De primer tot anava bé. La seva idea era dirigir-se cap als boscos del Nort, pera fer allí una bona cassa; però tot d'una s'aixecà una tempesta formidable de vent. El globo comensà a emprendre una cursa rapidíssima, quasi vertiginosa. Els tripulants, esglayats, ni sabien ahónt eren. Passà la nit, la més terrible que us pogueu imaginar, y al arribar l'endemà matí se varen trobar ab que'l globo anava perdent gas, y, per lo tant, anava devallant, ab gran perill de llensarlos contra algún rocam o en la profunditat d'un precipici.

Varen tirar les àncores desseguida, a fi de veure si al passar aprop d'un bosch podien arraparshi, y per sòrt així succehí.

Quan el globo va estar fermat, els tripulants varen adonarse de que ab el balanceig de la cistella havien perdut les provisions.

— No us espanteu — va dir en Jam. — Anirem a cassar y bé deurem trobar alguna cosa pera fernos passar la gana.

— Tens rahó — va respondre en Jon. — Aneu tots dos a la cassa.

Jo'm quedaré aquí pera guardar el globo y pera mirar si puch arreglar les averies. —

Així's va fer, però al cap de mitja hora que en Jon estava probant de tancar els orificis que s'havien fet a la tela de l'aerostat, sentí un gran cruiximent de branques y fullaraca, y al girarse pera veure lo que era, se trobà ab un tigre descomunal que's disposava a saltar pera abastar la cistella.

Ràpidament en Jon, al veure'l perill que corria, desenganxà les àncores, però'l globo, havent perdut molt gas, ab prou feines tingué força pera enlairarlo dos metres del nivell de terra. Sortí que bufava un vent bastant fort, y així d'un salt el globo s'allunyà. Però'l tigre, furiós al veure que li fugia la presa, se posà a perseguir-lo de tal manera, que per dues vegades una de les seves grapes arribà a alcançar la cistella.

En Jon, malgrat la seva serenitat, va comprendre que estava perdut, y sense armes pera defensarse, y ab el globo que ja deixava arrossegar la cistella, ja veyia que aquella seria irremissiblement la seva darrera hora.

El tigre cada cop prenia més ventatja y el moment terrible no's faria esperar.

Efectivament, la fera va fer un salt increïble, y, agafantse ab les dues grapes del davant a la cistella, feya esforços extraordinaris pera retenir-la, malgrat el vent que forsejava pera allunyar al globo. Però tot d'una'l vent redoblà, y desfentse la cistella de les grapes del tigre, anà a topar contra una roca, en el caire meteix d'un profon abim.

Allò era fugir del foc pera caure en les brases. D'una banda, veyia en Jon el tigre disposat a saltarli al damunt, y de l'altra, veyia ab esglay la gola del precipici. Però aviat ja no tingué temps de pensar en res.

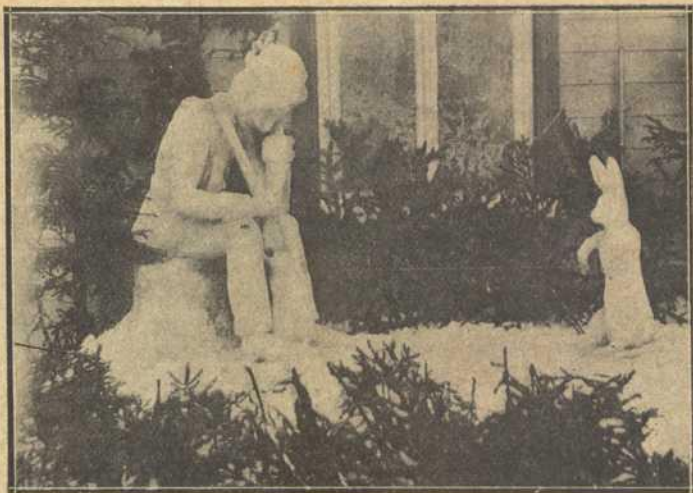
El globo, sense força, comensà a devallar pel precipici, y ab seguretat hauria anat a esberlarse en el fons, si al passar una roca punxaguda que sortia de l'espadat, no l'hagués retingut per la xarxa, deixant-lo així penjat en la meitat meteixa de l'abim.

En Jon, donant gracies a Deu, va provar de sortir de la cistella, y, arrapantse com un gat per les roques, anà pujant ab grans dificultats. Quan ja anava a abastar el cim, un bramul terrible's deixà sentir.

El tigre estava allí esperant-lo. La seva mort era imminent.

Y arrapat fins a ferse sanch en les ungles, va sentir que les forces li flaquejaven y que no trigaria a caure al fons d'aquell abim que s'obria als seus peus.

Mes de sobte's sentiren dues descàrregues seguides. En Jon, més mort que viu, ab prou feines ho sentí.

Estatua de neu feta en els Jardins de París, després d'una de les últimes nevades, pels noys que hi concorren cada tarda. L'estatua representa un cassador adormit, mentre la llebra'l contempla enternida.

Ja anava a deixar-se caure, no podentse tenir més en aquella posició tan violenta, quan va sentir la veu dels seus amichs que'l cridaven, al mateix temps que li llessaven una corda.

Com un nàufreg en un rem, s'agafà en Jon al cap de corda, fent un esforç suprem. Y als pocs minuts se trobava altre cop entre'ls seus companys, tenint allí a la vora'l tigre ab el crani atravesat per dues bales.

Cassant y menjant de lo que cassaven, varen emprendre'l camí a peu per entre'ls boscos y pujant montanyes.

Segons diuen, en Jon, en Jam y en Jim no han tingut may més ganes de viatjar ni de cassar.

J. M. F.

Durant l'estada del Rey d'Anglaterra a l'India, una de les seves distraccions predilectes ha sigut la cassera. Pera satisfer els seus desitjos, anava montat en un gran elefant en la forma indicada en l'adjunta fotografia, y desde la torre metàlica colocada sobre l'elefant, de manera que les feres ab llurs salts no li podessin fer mal, disparava damunt dels lleons y tigres que se li posaven al pas.

La flor del lililà

Als amichs P. Gener y J. M.ª Trincheria

Una vegada hi havia un rey, el qual va posarse tan malalt dels ulls, que va tornar-se cech. Varen visitar-lo els més sabis metges de la seva nació, y tots varen dir-li que sols podia curarlo la flor del lililà, que hi havia en terres molt llunyanes.

Els tres fills del rey promete-

ren trobar-la, anc que tinguessin d'anar desde ahont surt fins ahont se pon el sol. Els dos grans eren molt dolents, el més petit era molt bo y estimat de tots, menys dels seus germans.

Cada dia anava al palau del rey a demanar almoïna una pobra velleta. Els dos fills més grans sempre la rebien ab renys y ab renys la despedien, sense donarli ni un cèntim, ni un mos de pa... El més petit, pel contrari, en-

Després de la cassera'l Rey ab'els acompanyants contemplaven les pessas cobrades en una jornada. L'adjunta fotografia representa'l rey Jordi mirant els tigres cassats en una de les últimes expedicions.

(Fots. y Gravs. Baguñà y Cornet)

car que no li donava diners, perquè'ls hi prenien els dolents dels seus germans, li donava, no obstant, el seu pa, després de besar-lo, y la pobra velleta'l benehia...

Els fills del rey havien promès trobar la flor, y ho volien complir.

Sortí, donchs, del palau en cerca de la flor del lilià'l fill gran del rey, y va trobar la pobra velleta, que no era altra que la Mare de Deu, y li preguntà si li sabia dar rahó d'ahont era la flor del lilià.

La Mare de Deu, que no nega

may un consell ni als dolents, li va dir: — Quan hakis passat aquet bosch, trobaràs un camí; segueix-lo fins que arribis a un jardí molt bonich, ahont la veuràs; però t'adverteixo que pel camí trobaràs noys blanchs, que són els bons, y altres de negres, que són els dolents; aquets voldràn jugar ab tu, voldràn entretenirte y apartarte del bon camí; no fassis cas d'ells y segueix als blanchs, que t'acompanyaràn fins ahont hi ha la flor que cerques.—

El fill del rey marxà sense donar-li les gracies.

Va trobar els noys negres y no volgué seguir els consells de la velleta: se posà a jugar ab ells y va apartarse del camí.

Lo meteix que al primer, va passar punt per punt al segón.

Mes no al petit, que va cumplir tot lo que li digué la velleta; així els noys blanchs varen acompanyarlo fins a un jardí molt bonich, ahont hi havia la flor del lililà, que era blanca com la neu, resplandenta com el sol y feya olor de cel...

Després de tallada se'n tornava ja a casa seva, ab l'esperansa de curar al seu pare, quan pel camí va trobar als seus germans, que encar jugaven ab els noys negres. Aquets els hi digueren que matessin al seu germà petit y portessin ells la flor al seu pare. Així ho varen fer, y després l'enterraren perque ningú ho vegés. Mes al lloch ahont van enterrarlo, hi nasqué un canyar.

Una vegada un pastor que s'esqueya a passar ab el seu remat, va trencar una canya, ab la que'n feu un flaviol. La primera vegada

que'l tocà, ne sortí una veu molt trista que cantava:

—Pastoret no'm toquis més, que tindria d'escampar — que m'han mort els meus germans per la flor del lililà.—

Al pastor li semblà'l cant del flaviol una cosa tan estranya y tan bonica, que'l va portar al rey. Tan bon punt la tingué'l rey a les mans, quan se sentí la veu encara més trista que cantava:

—No'm toqueu, joh pare meu! que tindria d'escampar que m'han mort els meus germans per la flor del lililà.—

Quan el rey conegué que aquella veu era la del seu fill petit, va plorar molt y molt. Va jutjar als seus fills y els condemnà a mort. Mes aleshores, sense que ningú el toqués, sortí del flaviol una veu més suau que deya:

—No vulgueu a vostres fills, joh mon pare! castigar, que ja'ls tinch jo perdonats, ¡y es tan dols el perdonar!...

Per la traducció,

ENRICH GÁBANA Y VENTURA

Resposta de sabí

Un dia un sabí reprengué a son fill perque havia donat almoina a un lladre leprós que mendicava; a lo que contestà'l fill:

—Jo la faig a sa desgracia, no a sa persona.—

Traducció de

N. SNESSA

Si no es cert es ben trobat

Conten que Napoleón, durant el siti de Toulón, estava dictant una carta a un dels seus ajudants, mentre al defora plovién les bales y les granades.

L'Emperador, sense immutarse, anava dictant la carta, quan tot d'un plegat va caure una granada en mitg de l'habitació, que per miracle no va fer mal a ningú,

però que va tirar a terra un bossí del sostre, omplint la taula y el paper de la carta de pols y runa.

L'ajudant, espantat, va dir:

—¿Ahónt anirem a escriure ara? —

Y l'Emperador, somrihent, li contestà:

— Home, aquí meteix. ¿No veheu que encara'ns estalvien la *sorrilla* pera assecar la tinta? —

J. TUTIPLÉ

Galeria dels grans Mestres

Els Mestres de la Ciència

Newton

(Acabament)

DESDE allavors es una cosa popular, y pochs seràn els lectors d'EN PATUFET que no ho hagin experimentat, que la llum se descompon en els colors de l'Arch de Sant Martí al passar per les cares d'un prisma de cristall. L'aparició de l'Arch de Sant Martí al acabar de ploure, es precisament la conseqüència de la refracció dels raigs del sol al passar per l'esquinsament dels núvols, que ocorre sovint a l'estiu, després de la pluja.

Aquet descobriment marvellós portà al jove Newton a altres descobriments de les principals lleys de l'òptica, arribant fins a perfeccionar notablement els telescopis allavors coneguts, ab lo que's va guanyar, a l'edat de trenta anys, ser nomenat individu de la Societat Royal de Londres, en la que sols hi entren els sabis als qui una llarga vida d'estudi els ha fet tornar cabells blancs.

Però alguns anys abans, quan sols ne tenia vintiset, havia inventat un càlcul matemàtic d'una importància immensa en els estudis científics: es el càlcul infinitesimal, invenció que li va ocasionar

Newton contemplant una poma caiguda y reflexionant sobre la llei de la gravitació universal.

grans disgustos, car un altre sabi del seu temps, Leibnitz, deya haverlo inventat primer. Després se va saber que'ls dos sabis l'havien inventat alhora, sense saberho l'un de l'altre.

Tal va ser la fama que desde jove va aconseguir Newton, que abans dels trenta anys va ser nomenat professor de l'Universitat de Cambridge, en substitució del seu mestre.

Però'l mèrit més gran del sabi anglès va ser el descobriment del principi de la gravitació universal, principi que ha sigut pera les ciències físiques un món de descobriments y de progrés incalculables. Va escriure multitud d'obres, que són encara avuy consultades pels sabis del segle xx, y tot això ho va lograr, además de ab l'ajuda de Deu, qui li va donar tan extraordinaries facultats,

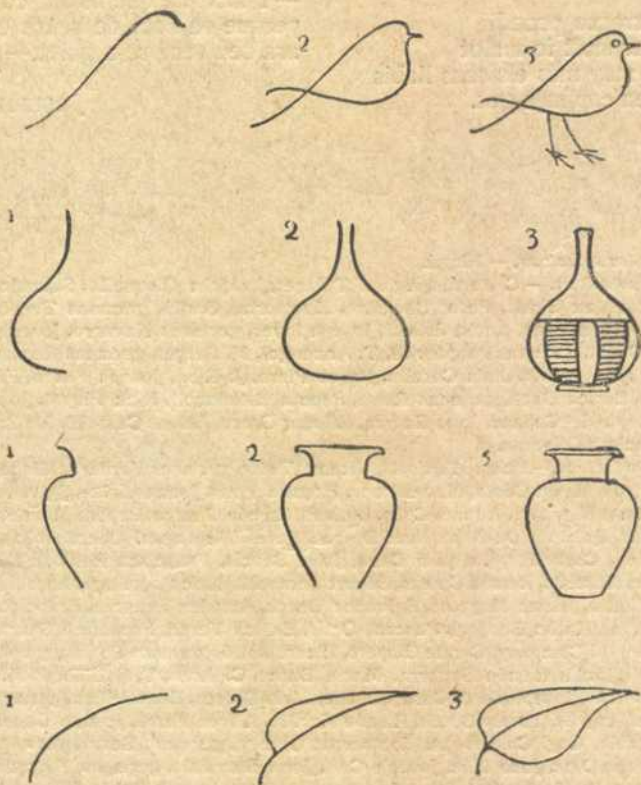
ab una gran paciència y una gran tenacitat en l'estudi; un dia que li van preguntar com s'ho havia fet pera lograr tan grans descobriments, va respondre: «Pensant sempre en ferlos.»

L'ilustre sabi va morir l'any 1727, quan havia complert vuytantacinch anys d'edat.

J. C.

NOCIONS DE DIBUIX ELEMENTAL

Manera fàcil y senzilla de fer sortir, ab un, dos o tres trassos no més, dibuixets ab solta

En la Delegació de policia

Uns policies entren, portant un trinxeraire pres.

Al vèurel l'Inspector, esclama:

—Ja n'has tornat a fer una altra? Però çno sabs que't vaig dir

que no't volia veure més per aquí?

—Sí, senyor. Me'n recordo molt bé.

—Donchs aleshores...

—Ja veurà; jo ja'ls he dit als policies que vostè no'm volia veure més, però no n'han fet cas.

Promesa complerta

Un borratxo penedit
va jurar molt formalot
que ja may més els seus llabris
tocarien cap més got.

—¿Y ho ha complert tal com deya?
—Y molt bé que ho ha complert,
perque en lloch de beure en copa
ara beu sempre a galet.—

JOSEPH M.^a

Totes les solucions. — Ningú.

Tres solucions. — C. Ferrús, Agustí Tataret, Joaquim Gironella, Salvador Oliveras, Estanislau Giralt, Peret Bonastre, Montserrat Sardà, germans Tuset, Agustí Cabo, Joan Hustenes, Antò Grimal, Joseph Jover, germans Navarro, Joseph Simón, Agneta Canet, germans Puigdevall, T. Armengol, M. Salgot, germans Remus, Carles Rieman, Joan Pujols, Lluís Carulla, Jaume Piera, J. Riba, Joseph Fabra, Francisco Castellà, Enrich Bach, germans Riera, Pepeta Estabanell, Nick Pinyol, Joseph Barata, Joseph M.ª Cabané, Joan Guarro, Eliodor Orero, Alfons Castañé, Antò Modrego, Francisco Oliveras.

Dues solucions. — Ricart Martinell, Vicens Vilella, germans Verdura, Miquel Vives, Pere Padrós, Manel Costa, Manel Pons, Paquita Pons, Joana Arias, Salvador Marimón, Quimet Blauart, Agneta Caro, Lluís Pi, Ramón Guarro, Pepeta Moreda, Ròmul Claramunt, Quimeta Desbens, Joan Dotras, Teresa Moragas, Albert Boix, Matilde Barrachina, Corbellas, Joaquim Caba, Joan Baucis, Francisco Rubió, Fèlix Sáez, Bartomeu Martells, Ramón Comas, Eduart Serantill, Enrich Domingo, Antoni Montes, Jaume Vilalta, Jaume Mayolas, Salvador Burch, Amadeu Prunera, Francisco Pujol, Joanet Abat, Antò Batllori, Pascual Ortís, Enrich Verdú, Frederick Saum, Joseph Prada, Antoni Company, Carme Gispert, Ricart Balló, germans Pons, germans Dinars, Emili Jordà, Ramón Segarra, Maria Burch, C. Arau, T. Galilea, P. M. Estapé, Ramón Borràs, Joseph Seró, Carles Batlle, Lluís Torres, Elena Sáez, germans Mestre, Peret Andrés, Tomàs Bosch, Ramón Murillo, Alfret Ferré, Joseph Canella, Isabeleta Rodés, Magí Casanovas, Montserrat Ontoya, germans Serra, germans Solà, Maria Lluís Díaz, Joan Díaz, Joseph Coll, Joan Barrabès, germans Forcadell, germans Egea, B. Montserrat, Rita Maureso, L. Piqué, Joseph Palau, Victorià Ferré, J. Català, Joan Alfonso, Enrich Coll de Colet, Miquel Taverna, Alfons Lloret, Joseph Closas, germans Marxuach.

Una solució. — Andreu Ramón, Ramón Fontanet, C. de les M., E. Canillo, Herminia Pinels, Adeltaida Cardelús, Jesús Carrera, germans Guarro, Assumpta Frigola, germans Ferrer, Rafel Oliver, Agustí Marí, Ricart Marí, germans Castillón, Manel Bailo, Climent, Joaquim Gironella, Salvador Grau, Salvador Nin, Antoni Armengol, D. Piqué, M. Eixach, Miquel Mas, Joseph Margarit, Francisco Mas, Victorià Mas, Manel Fuster, M. Palau, Joseph M.ª Alegret, Ricart Paradell, Joseph Mestre, Miquel Ros, Joan Solà, germans Jorba, Enrich Domingo, Joseph Barbany, Maria Mon, germans Serrahima, Manel Espel, germans Colomer, germans Boqueras, Maria Vila, Jacinta Pons, Esteve Rodenas, Ignasi Nadal, Joseph Mons, Teresa Gol, Maria Terrés, Maria Barbeta, Montserrat Balletbò, Lluís Busquets, Tecla Camps, Joseph Arimón, Antoni Lloveras, Antoni Piera, Joaquim Comas, Pere Caps, Alfons Font.

ENDEVINA, ENDEVINETA

ANAGRAMA

En Sistachs, bon teixidó,
y la total, sa germana,
en dos telers, «a la plana»,
treballen a cà'n Sedó.

Ell se baralla ab tothom,
per xò sempre va total,
y si la tot segueix mal,
vol total al majordom.

MACARI

TARGETA

MARCELI

Formar ab aquestes lletres el nom d'un
drama català.

F. XICOTA

LOGOGRAF NUMERIC

5	— Vocal.
3 2	— Nota musical.
8 7 6	— En les barques.
6 7 3 5	— Fruita.
1 2 4 2 8	— Verb.
6 5 8 7 8 2	— Arbre.
1 2 8 1 2 8 2	— Nom de dona.
1 2 3 4 5 6 7 8	— Nom d'home.
6 5 3 3 7 8 2	— Peix.
1 2 4 7 3 3	— Nom d'animal.
8 7 6 2 8	— Verb.
8 5 6 2	— Capital.
8 5 6	— Lìquit.
5 8	— Metall.
2	— Vocal.

JULI VILAGUT

SEMBLANSA

¿En què se sembla un bastó a un tin-
torer?

JOAQUIM FARRÀS

SOLUCIONS A LO INSERTAT EN EL NÚMERO ANTERIOR

A la targeta: *L'hèroe*. — A l'anagrama: *Panís-Pinsà*. — Al rombo: *Calella*. — A la
fuga de vocals: *Qui de jove no treballa, quan es vell dorm en palla*.

Redació y Administració: Cardenal Casañas, 4 (Riera del Pi)

CAMISERIA Y CORBATERIA
de

= JAUME SANS =

— Boqueria, 32. — BARCELONA —

Als nens y nenes que comprin a la Casa
se'ls obsequiará ab una bonica postal

ESPECIALITAT EN LES CAMISES A MIDA

Fidel Giró, impressor, Valencia, 233.—Barcelona,

— Ab aquets trastos serà difícil obrir la porta.

Me sembla que ningú es capàs d'atraparme, ara.

¡Mare de Deu Santíssima!

— ¡Aquí tens, per descarar!
Tu t'has preparat la ratera
y dintre t'han atrapat.